№ 31

KURYER LITEWSKI

w WILNIE w SOBOTĘ DNIA 17 KWIETNIA V. S. 1815 ROKU.

WIADOMOSCI KRAJOWE

Wilno, dnia 15 kwietnia.

Przybyli tu: JO. Xiążę *Eugeniusz Wirtemberski*, Jenerał Infanteryi, z *Petersburga*; JW. Jenerał Porucznik *Własow*, Dowódzca 1tey dywizyi pieszéy, ze sztabem swoim, z *Wiłkomierza*.

Wszedł tu na konsystencyą półk pieszy *Estoński*, pod dowództwém Półkownika *Beka*, z *Wiłkomierza*. — Przyszedł także półk pieszy *Rewelski*, pod dowództwém Półkownika *Kisłowskiego*, z *Janowa*, i przenocowawszy wyszedł do *Dereczyna*.

Wyjechali ztąd: JO. Xiążę *Szachowski*, Jenerał Porucznik, do *Grodna*; Kapitan gwardyi, *Arsenjew*, do kwatery korpusowego Jenerała, JW. Hrabiego *Worończowa*.

Dnia 17 kwietnia.

Zaczyna teraz przez miasto nasze przechodzić, drugi korpus woyska odwodowégo, pod dowództwém Jenerała Porucznika, JO. Xiążęcia *Szachowskiego*. Półki, korpus ten składające, ciągle tędy przechodzić będą, stosownie do przepisanéy dla siebie drogi, jakoto: półki 4tey dywizyi pieszéy, dowództwa JW. Jenerała Porucznika *Pysznickiégo*: *Krzemienczucki* (przeszedł d. 16,) z *Kowna* do *Jaszun*; *Wołyński* d. 22 t. m. z *Rosień*, także do *Jaszun*; 4ty strzelców, d. 19, z *Kieydan* do *Klewczyc*; 54ty strzelców, d. 21, z *Eyragoły* do *Turgiel*; *Tobolski* pieszy, d. 27, z *Telsz* do *Jaszun*; *Miński* pieszy, d. 1 maja, z *Płongian* do *Jaszun* — Półki 28éy dywizyi pieszéy: *Selengiński*, d. 18, z *Łabunowa* do *Bieniakoń* — Półki 14téy dywizyi pieszéy: *Tulski* i *Nowogiński*, oba z *Dukszt*, pierwszy d. 17 do *Swięcian*, drugi d. 18 do *Swira*; *Tongiński*, d. 19 z *Poniewieża* do *Miednik*; 25ty strzelców, d. 21, z *Kupiszek* do *Oszmiany*. — 22go kompaniia artyleryi lekkiéy, z *Kupiszek* do *Wołożyna*.

D. 16 wyszła ztąd reszta arsenału ruchomego, za granicę.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

AUSTRYA.

Gazeta *Korrespondenta hamburskiego* umieściła z listu, z *Wiednia*, pod 2 kwietnia: „ Stosownie do zaszłych układów między mocarstwami sprzymierzonemi, wydany został rozkaz do wszystkich Jenerałów dowodzących, iżby nie przyymowali od *Bonapartego* ani parlamentarzów, ani téż pism żadnych, i wszelkie ztamtąd propozycye, niesłuchając, nazad odprawiali.

„ Wielki związek w celu oswobodzenia *Europy*, między czterema głównemi mocarstwami, *Austryą*, *Rossyą*, *Angliią* i *Prussami*, uroczyście ponowiony został, a to z wyraźnym tym dodatkiem, że woyna tak długo ma bydź prowadzoną, aż póki *Francya* do takiego osłabienia przywiedzioną nie zostanie, iż już nie będzie mogła służyć *Bonapartemu* za narzędzie burzenia spokoyności *Europy*. Dworóm Szwedzkiemu, Portugalskiemu i Hiszpańskiemu, połączenie się z tym wielkim związkiem, do woli zostawiono. — Postanowienie to, i niemieckim mocarstwom, w odpowiedzi na notę połączonych Xiążąt i miast wolnych, pod 22 przeszłego miesiąca, udzielone zostało.

„ Nie wątpią już bynaymniéy, że piérwsze zasady konstytucyi Związku Niemieckiego, wkrótce ogłoszone, i że w każdym przypadku umieszczone zostaną w powszechnym instrumencie pokoju, przez który działania kongressu tuteyszego formalnie zamknięte bydź mają. Zdaje się jednak, iż zakończenie kongressu i wyjazd Monarchów do głównéy kwatery Dworów, przed połową kwietnia jeszcze nie nastąpi. Nayjaśniéyszy Cesarz Rossyyski ma się udadź na dzień 10 kwietnia do *Pragi*, dla odprawienia rewii woyska Rossyyskiego, które około tego czasu z *Wrocławia* tam jest spodziewane. Kolumna, która idzie na *Bryn*, jeszcze tam prędzéy ma stanąć.

„ Nim jeszcze Xiążę *Wellington*, na którego bohaterskiem męztwie i hetmańskiéy przezorności, słusznie tak wielką teraz pokładają nadzieję, *Wiedeń* opu[illegible] z *Anglii* zupełną moc do ułożenia się z *Austryą* i wszystkiemi innemi mocarstwami stałego lądu, względem przedsięwzięcia dzielnych środków, w celu zabezpieczenia i oswobodzenia *Europy*.

N. Król Duński miał ofiarować wysokim Sprzymierzonym, jak słychać, 30,000 woyska posiłkowego; jednakże z tym dodatkiem, że *Daniia* sama nie jest w stanie, dla niedostatku pieniędzy, woyska tego w polu utrzymywać.

Papiéż opuścił *Rzym* i miał się udadź do *Civita-Vechiia*. Na Kardynała *Pacca*, ułożył był niedawno jeden łotr francuzki w *Viterbo* zamach na jego życie; dość wcześnie jednak odkrytym został.

„ Po otworzeniu pożyczki 50 milionów w papierach wiedeńskich, kurs znacznie się podniósł. ”

W tymże korrespondencie czytamy w liście z *Wiednia*, pod 3 kwietnia: „ *Austrya* wystawi trzy woyska, każde wynosić będzie 150,000 ludzi; jedno nad *Renem*, drugie we *Włoszech*, a trzecie, równie mocne, jako rezerwa, dla dopełnienia w każdym czasie liczby tak w woysku nad *Renem*, jako i we *Włoszech*. Potwierdza się, że Arcy Xiążę *Karol* obeymie naczelne dowództwo w *Moguncyi*.

„ Między czterema mieyscami, które na twierdze związkowe są przeznaczone, prócz *Luxemburga* i *Moguncyi*, wymieniają jeszcze *Philippsburg* i *Ehrenbreitstein*.

„ Układy o terrytoryum i wynagrodzenie, które jeszcze do ułatwienia między *Austryą* i *Bawaryą*, zostawały, mają już bydź ułatwione. Powiadają, że podług nowo oznaczonéy granicy, odeydzie wprawdzie znaczna część kraju Salzburskiego napowrót dla *Austryi*, ale miasto *Salzburg* przy *Bawaryi* zostanie.

„ Młody *Montesquiou*, syn mistrzyni małego *Napoléona*, który stał na czele spisku do jego wykradzenia, był uciekł; jednak poymany pod *Wels*, nie uydzie teraz zasłużonéy kary.

„ *Hieronim Bonaparté* uszedł z *Tryestu*, przebrawszy się po kupiecku, albo, jak inni mówią, za służącego, dla udania się do *Francyi*.

„ Podług ostatnich listów z *Rzymu* pod 21 marca, spodziewano się, że Papież na drugi dzień *Rzym* opuści. Oyciec ś., jeżliby znaczniéyszego oddalenia się jego, okoliczności potrzebę wskazały, siadzie na okręt w *Civita Vechia*, albo w *Liwornie*. Wielka liczba niemieckich artystów, opuściła w tych czasach *Rzym*, gdyż wielu z nich dla patryotycznego swego sposobu myślenia, od partyi francuzkiéy źle uważani byli.

„ Pełnomocnicy i Deputowani połączonych Xiążąt i miast wolnych na zebraniu się swojém, dnia 31 marca, wybrali ze swego koła, złożoną z pięciu członków Deputacyą do wspólnego naradzania się w sprawach niemieckich. Członkami tymi są: Hrabia *v. Keller*, Poseł z *Hessen-Cassel*; Baron *v. Minckwitz*, z *Sax-Goty*, Baron *v. Plessen*, z *Meklenburg-Schwerin*; Prezydent *v. Berg*, z *Lippe-Schaumburg* i z *Waldek*, i Senator *Smidt*, pełnomocnik wolnego miasta *Bremy*. Po znanym niemieckim patryotyzmie, i głębokim rozsądku tych mężów, wiele się dobrego dla sprawy niemieckiéy spodziéwać należy.

„ Dawniéyszy Wice Król Włoski, Xiążę *Eugeniiusz*, wszedł, jak powszechnie utrzymują, do Rossyyskiéy służby, jako Jenerał Adjutant: o czém urzędowego potwierdzenia oczekiwać należy.

„ Między czterema głównemi mocarstwami, d. 25 marca zostało zawarte przymierze, stosowne do teraźniéyszych okoliczności. „

Z innego listu z Wiednia, w teyże dacie: „ U-

kłady z Królem Saskim, w rzeczy o przyjęcie postanowień kongressu względem *Saxonii*, jak się tego spodziewać należało, szczęśliwie ukończone zostały. Przystąpił on do tych układów, jak już są wiadome; jednakże z niejakiemi małemi odmianami. Ważne też jest ukończenie interessów Bawarskich, które na początku tyle trudności stawiły, i nie dawały nadziei tak prędkiego ułatwienia. Rzecz ta przez wspaniałą powolność *Austryi* korzystnie dla *Bawaryi* rozstrzygnioną została. *Austrya* dała przez to nowy przykład szlachetnéy i umiarkowanéy polityki swojéy, dla którey, w chwili tak ważnéy dla *Europy*, a szczególniéy dla *Niemiec*, bardziey zależało na tém, iżby raczéy dla sprawy powszechnéy mieć w *Bawaryi* zaspokojonego sprzymierzeńca, aniżeli dla siebie niejakie korzyści. Wiemy też z pewnością, że już i zę strony bawarskiey wydane są rozkazy, iżby woyska do marszu w gotowości były.

„W *Austryi* przygotowania wojenne z naywiększym się odbywają pośpiechem; co dzień prawie ciągną woyska przez tutéysze okolice ku *Renowi* i do *Włoch*, do których jednak główna siła zdaje się bydź przeznaczoną. Niespokoyny duch w *górnych Włoszech* przez obecność i oczekiwanie licznych woysk, prawie jest przytłumiony; w *Wenecyi* tylko, odkryto jeszcze w tych czasach spisek, którego spólnicy w większéy części uwięzieni zostali.

„Powiadają, że dowódzca austryacki w *Kehl*, wielu gońców, którzy opuścili *Paryż* po weyściu tam *Bonapartego*, i przez *Kehl* do *Wiednia* jechać chcieli, nazad odprawił. — Arcy Xiężna *Marya Ludwika*, którą *Bonaparté*, podług dekretu swego, na dzień 15 maja w *Paryżu* mieć się spodziewał, naypewniéy przez całe lato w kąpielach *Teplitz* i *Carlsbad* zabawi. Związek jéy z *Bonapartym* uważany jest za zupełnie zerwany nazawsze.

„N. Król Pruski towarzyszyć będzie N. Cesarzowi *Alexandrowi* do *Pragi*. Obadway Monarchowie powrócą znowu z *Pragi* do *Wiednia*; a potém udadzą się do *Frankfortu*."

Gazeta berlińska, donosi z *Wiednia*, pod d. 5 kwietnia: „Od ośmiu dni znaczne tu mamy przechody. Dnia 27 marca kwaterowało w około miasta i jego okolicach 50,000 ludzi. W samém mieście mało widzieć można przechody, samę tylko prawie jazdę i bagaże. Dnia 29 marca przeciągał przez miasto regiment kiryssyerów *Lichtensteina*. Nayjaśnieyszy Cesarz Rossyyski w mundurze austryackim, a Król pruski w mundurze swego regimentu huzarów naprzeciw tego regimentu, aż do *Prateru* wyjeżdżali. Wszystkie koszary napełnione są woyskiem. W koszarach, *Alster* zwanych, kilkanaście mieści się tysięcy. W jednym dniu tylko, wyszło ze zbrojowni 100 nowych harmat, każda sześcio końmi ciągniona. Większa część téy siły zbroynéy idzie ku *Włochom*: wiele też woyska przez *Czechy* ku *Renowi* zmierza.

„Drugiego dnia świąt wielkonocnych, zrana, udała się cesarska familiia, w wielkiéy liczbie paradnych pojazdów, które jeszcze od czasów *Maryi Teressy* zostały, do kościoła ś. *Stefana*. Po południu Cesarz z Cesarzową, Cesarz Rossyyski ze swoją siostrą, Król Pruski przejeżdżali kilkakroć przez *Prater*."

Taż gazeta berlińska donosi z *Wiednia*, pod 8 kwietnia: „N. Król Jmć Bawarski, wyjechał ztąd wczora przed południem, napowrót do państw swoich. Dniem wprzédy, Xiążę *Karol Bawarski*, a dzisia i Xiążę następca tamże się udali."

WŁOCHY.

Gazeta wiedeńska, *Oesterreichischer Beobachter*, umieściła ze *Włoch*: „Xiężna *Wallii* d. 26 p. m. do *Genui*; Xiążę Pokoju, d. 5 t. m., z *Pesaro* do *Wenecyi*; a Xiążę *Esterhazy*, dnia 29 marca z *Genui* do *Medyolanu* przybyli.

Podług naynowszych wiadomości z *Rzymu* i *Medyolanu*, (w *Wiedniu* d. 12 kwietnia ogłoszonych), Król *neapolitański*, nie otrzymawszy od Oyca ś. żądanego pozwolenia, na przechód przez kraje stolicy ś., dnia 22 marca gwałtownie wszedł na ziemię Państwa kościelnego, i z główną swą siłą wtargnął z marchiy do legacyy. Rozpoczął kroki nieprzyjacielskie, uderzając d. 30 przeszłego miesiąca na cesarsko-królewskie woyska w okolicach *Ceseny*.

Podług naypóźniéyszych wiadomości, Feldmarszałek Leytnant Baron *Biancchi*, Królowi neapolitańskiemu, d. 4 t. m., nad *Panaro*, szczęśliwą dał bitwę, w któréy neapolitański Jenerał *Filangieri* ciężko raniony został, i 200 niewolnika w nasze dostało się ręce."

Listy z *Medyolanu* uwiadamiają; że Oyciec ś. na dzień 2 t. m. do tego miasta jest spodziewany."

Korrespondent hamburski donosi z *Tryestu*, pod d. 26 marca: „*Hieronim Bonaparté*, który tu zostawał pod dozorem policyi, korzystając z podanéy sposobności, zemknął. Wczorayszéy nocy, udał się on z dwóma służącymi na okręt neapolitański, i do *Ankony* popłynął. Zona jego została w *Tryeście*."

NIEMCY.

W gazecie *Korrespondenta hamburskiego*, czytamy z *Niemiec*:

Od brzegów Dunaju pod 4 *kwietnia*: „Zapewniają teraz, że Król *Joachim* daje 50,000 ludzi woyska pod rozkazy mocarstw sprzymierzonych, które go uznały. — Do pogłosek należy, że sprzymierzeni żądali od *Francyi* wydania *Bonapartego*, na zakład przyszłego pokoju. — Z *Meppen*, pod 8 kwietnia donoszą, że rezerwy hannowerskie już są w ruchu. Brygada *Benningsena*, d. 11 wychodzi do *Brabancyi*. — Piszą z *Düsseldorfu* pod 8 kwietnia, że bieg poczty do *Francyi* znowu przywrócony został: listy jednakże jedną pocztą późniéy będą wydawane: gdyż chwalebna ostróżność nakazuje wprzódy je odpieczętować. — Od brzegów dolnego *Renu* pod 6 kwietnia uwiadamiają, że Marszałek *Mortier* uwięziony został. — Marszałek *Ney*, na jego miéyscu dowództwo objął. Piérwszą jego czynnością było, że gwardyą narodową w *Lille* rozbroił i *Te Deum* śpiéwać kazał. 1go *Ney* do *Givet* przybył i odbywał ćwiczenia załogi; gdzie gwardyą narodową również rozbrojono. — Piszą z *Frankfortu* pod 5 kwietnia, *Sir Sidney Smit*, z *Wiednia* jadąc, do *Frankfortu* przybył. — W *Paryżu* o bank troskliwość mianο. — Niewolno teraz przyjeżdżać nikomu bez paszportów. — 30 batalionów milicyi hannowerskiéy zbiéra się teraz do *Brabancyi*, a 16 batalionów spiesznym marszem do *Antwerpii* ciągnie. — Do *Lubeki* spodziewają się wkrótce floty z morza bałtyckiego, z 18,000 gwardyi Cesarsko Rossyyskiéy. — W gazecie berlińskiéy, od brzegów *Menu*, pod 5 kwietnia, czytamy: iż Gubernator jeneralny Hrabia *Chasteler*, od pewnéy zazdrośnéy Damy, w *Wenecyi* przebity został. — Odezwa Jenerała Gubernatora *Bergu* i *Kliwii*, wielkie tam wrażenie sprawiła: wszystka młodzież śpiesznie bierze się do broni. — Gazeta hanauska donosi, że *Bonaparté* posłał gońca do *Wiednia*: w *Wirtemberskiem* przepuścić go nie chciano, i daléy z przydaną strażą pojechał. — Piérwsze woyska pruskie 27 marca w *Eisenach* stanęły. — Pruskie woyska na wozach, a bawarskie na czółnach, rzeką *Men*, ku *Renowi* śpieszą. — Wszystkie woyska francuzkie, które ponad górnym *Renem* zbiérać się miały, albo się już zebrały, odebrały rozkaz śpiesznie ku dolnemu *Renowi* ciągnąć. — Organizacya rezerwy, z naywiększym pośpiechem w *Szwaycaryi* się odbywa. — D. 3 kwietnia, donoszą z *Bazylei*, iż w tém mieście muszą się zapisywać wszyscy mieszkańcy, którzy od 30 do 45 lat liczą. Tym sposobem wkrótce *Szwaycarya* 100,000 ludzi zbroynych wystawi."

NIDERLANDY

Korrespondent hamburski, z *Gandawy*, donosi pod d. 1 kwietnia: „Znaczna także liczba studentów prawa i medycyny poszła z *Paryża* za Królem, *Ludwikiem* XVIII, i wczora razem z wielą wiernymi oficerami prezentowani mu byli — Xżę *Feltre* z poselstwa swego do *Londynu* tu przybył, i zawczora był na obiedzie u Króla — Poseł angielski przy *Ludwiku* XVIII, Lord *Sommerset* tu się znayduje — Dnia 29 Marszałek *Ney* z *Lille* do *Paryża* odjechał.

Dnia 4 kwietnia. Policya tuteysza uwięziła Jenerała porucznika jazdy, Hrabiego *Borde-Soult*, ale przekonano się o jego wierności dla Króla, i, wypuszczony na wolność, był na obiedzie u J. K. Mości — Uwięziono tu i do *Bruxelli* zaprowadzono różnych *Francuzów* tu mieszkających, o których miano podeyrzenie, iż spokoyność zaburzyć się starali. Na innych czujne mają oko — 600 ludzi gwardyi królewskiego domu dzisia tu są spodziewani, którzy z innemi wiernymi dla *Ludwika* XVIII w okolicach tuteyszych stać mają. Podeyrzani wszyscy odprawieni zostali — Z *Luxemburga* wszyscy cudzoziemcy oddalić się musieli.

Taż gazeta donosi z *Bruxelli* pod d. 3 kwietnia,

„ Zawczora w okolicach *Condé* dały się słyszeć wystrzały działowe. Rozumiano, iż kroki nieprzyjacielskie na granicach się naszych rozpoczęły: pogłoski te jednak są bez zasady. Rozumieją, iż oddział niemieckich huzarów odparł z pod *Leuce* placówkę francuzką, która się zanadto posunęła nayprzód. Wczora przybiegł goniec francuzki z depeszami do rządu naszego: domyslają się, iż one zawierają w sobie rzecz o tym wypadku — Główna kwatera hanowerska Jenerała Barona *Alten* z *Ath* do *Leuce* przeniesiona; główna kwatera Xięcia *Oranii* wkrótce ztąd ku granicóm wychodzi, i przeniesiona będzie do miasteczka *Lauze*, 3 mile od *Mons* — Podróżni, którzy wczora z *Lille* przybyli, powiadają, iż żadne do *Flandryi* jeszcze woyska francuzkie nie poszły. Jenerałowie francuzcy zdają się bydź bardzo niespokoyni, względem zamiarów mocarstw sprzymierzonych — Woyska pruskie w okolicach *Namur* tak się wzmocniły, iż w każdym domu po 70 ludzi kwateruje. Wszystkie te woyska śpiesznie ku granicóm ciągną.

Dnia 6 kwietnia. Wczora rano przybył tu Xiążę *Wellington*, i jak tylko ukazał się publiczności, z oznakami naywiększey radości przyięty został. Miasto dało mu straż honorową. Wczora znaydował się Xiążę na balu, który miasto nasze dla Monarchy swego dawało — Przybył tu wczora Poseł nasz, Jenerał *Fagel*, który był przy Królu *Ludwiku* XVIII — W *Belgiach* śpiesznie formuie się milicyi 25,000 ludzi — Przybyła tu wczoray deputacya od Xięcia Bruńświckiego, z doniesieniem Xięciu *Wellingtonowi*, że 10,000 woysk bruńświckich pod jego przychodzi rozkazy — Xiążę *Blücher* von *Wahlstadt* wkrótce spodziewany jest do *Luxemburga*, gdzie ma bydź główna kwatera woysk pruskich — Wczora królestwo Ichmość nasi i Xiążę *Oranii* oddali wizytę Xięciu *Wellingtonowi*, który natychmiast wzaiemnie ich odwiedził — Xiążę *Wellington* odprawił rewią woysk, belgickich, angielskich i hanowerskich, w *Bruxelli* będących: wraz potém różne korpusy odebrały rozkaz wyruszenia ku granicóm — Podług wiadomości od granicy, ekwipaże *Bonapartégo* do *Valenciennes*, przyszły — Piszą z *Hagi* pod d. 8 kwietnia. Protokuł kongressowy z dnia 23 marca, przez który ulubiony nasz monarcha Królem *Niderlandów* uznany został, podpisany jest przez Pełnomocników 5ciu wielkich mocarstw, mianowicie: *Wellingtona*, *Metternicha*, *Hardenberga*, *Razumowskiego*, *Talleyranda*, *Nesselrode*, *Hunboldta*, *Wessenberga* — Ciągle widzimy dowody naywiększego u nas patryotyzmu. Pan *Nyeveli*, ofiarował 100,000 ładunków, a P. *Wolff*, 10,000 funtów ammunicyi.

F r a n c y a.

W gazecie wiedeńskiey, *Oesterreichischer Beobachtér*, czytamy: „ Monitor z dnia 29 zawiera różné akta i doniesienia z *Angers*, podług których má bydź: że powstanie wandeyskie można już za uspokojone uważać, i, że Xżę *Bourbon* ze stronnikami swymi do *Anglii* i *Hiszpanii* popłynął — Minister spraw wewnętrznych, stosownie do rozkazu Cesarza, zniósł Radę edukacyi publiczney, a cesarski Uniwersytet z całém dawniéyszém urządzeniem przywrócił, zostawując na przyszłość uczynienie niektórych odmian, co do osób. P. *Arnault*, dawniey sekretarz jeneralny rady, má sobie tymczasowie powierzoné sprawowanie administracyi Uniwersytetu. — Podług gazety turyńskiéy pod d. 25 marca, Xiążę *Angouleme* z *Marsylii* do *Nismes*, głównéy kwatery swojéy powrócił, gdzie założył wielki obóz woysk linijowych i gwardyy narodowych. Z *Marsylii* samêy 6,000 ludzi gwardyi narodowęy do tego wyruszyło obozu, ”

Gazety paryzkie, *Quotidienne* i *Journal Genéral de France*, zawierają list Xiążęcia *Tarentu* (*Macdonalda*) pisany de Redaktorów, z okoliczności, iż w gazetach swych donieśli, że Xiążę *Wagram* (*Berthier*) do *Anglii* wyjechał „ Xiążę *Wagram* sam mi (słowa są Marszałka) w *Lille*, dnia 25 polecił, abym publicznie jego imieniém oświadczył, iż on wraz po swém do *Menin* przybyciu, wziąwszy uwolnienié u Króla, uda się do *Bambergi*, dla zabrania żony swey i familii, z którémi niezwłócznie do *Paryża* przybędzie. O czém wszystkiem, za przybyciem mojém do *Paryża*, uwiadomiłem ministra woyny „ — *Journal général de France* donosi także, że gwardyá narodowa miasta *Grenoble*, posłała do gwardyi marsylskiey, wzywając, do odstąpienia przedsięwzięcia przywrócenia *Bourbonów*.

Taż gazeta wiedeńska z auszpurskiey umieściła następujący list z *Genewy* pod d. 1 kwietnia: „ W południowey *Francyi* znayduje *Bonapartě* opór, jakiego się niespodziewał. Listy z *Grenoble* 30 marca donoszą, że korpus 13,000 Marsylczyków, pod dowództwem Jenerała *Merle*, pociągnął z *Gap* do *Grenoble*, gdzie naywięcey 2 bataliony Bonapartistów się znayduje. Głos mieszkańców nie tak się już za przywłaszczycielem odzywa, jak był w początkach. Drugi, również mocny, korpus ciągnie ku *Valence*.

Czytamy w gazecie paryzkiéy, *Journal de l'Empire*, z *Paryża* pod d. 31 marca: „ Dekretem cesarskim, pod dniem 26 marca, utrzymane czasowie zostały wszystkie prawa i przepisy, względém professyi drukarzów i xięgarzy, policyá rzemieślniczá i pisma publiczné departamentowé — Zmazano napis „ *Kwatera walecznych* „ który przed kilką dniami ukazał się był na koszarach byłey gwardyi stu Szwaycarów.

Wyiątek z listu pewnégo uczonégo, z głębi Niemiéc, do jednego z Członków Instytutu Francuzkiego (M. le C. F. de N.)

;, Przychodzi do nás wiele pism satyrycznych, drukowanych w *Paryżu*, o dzisiéyszych wypadkach. Nie możesz WP. wyobrazić sobie, jak *Niemcy* pogardzają tych pisarzy francuzkich, którzy, wpośród takiego poniżenia, w jakiém pogrążoná jest ich oyczyzna, więcéy jeszcze hańbić ją usiłują; już to zaprzeczaiąc jéy zwycięztw, już to uwielbiając tych wszystkich, którzy ją zdradzali. Dnia 20 stycznia 1815. „

Zapewniają, iż Cesarz mianowáł Kommissyą, do ułożenia projektu konstytucyi, który má bydź podany do rozważenia i przyjęcia zgromadzeniόm wybierczym, na zebraniu *majowego pola*. Kommissyá ta składá się z ósmiu członków: w liczbie ich wymieniáją: Hrabiego *Carnota*, ministra spráw wewnętrznych; PP. *Régnault-de-St-Jean-d'Angéli* i *Roederer*. — Wkrótce má wyyśdź dziełko, pod tytułem: *Rok życia Cesarza Napoleona*, czyli, *Rys historyczny wypadkow, które zaszły od dnia 1 kwietnia 1814, do dnia 20 marca 1815, tyczące się Cesarza i tych, którzy za nim poszli byli na wyspę Elbę*, etc. — Przez wyrok cesarski, pod d. 29 marca, Konserwatoryum cesárskié muzyki i deklamacyi, odzyskało gmachy, które zaymowało dawniéy. P. *Sarrette* znowu jest dyrektorem. Konserwatoryum w zupełném swém zgromadzeniu, uroczystym sposobem, postawiło na powrót w celniéyszéy sali popiersié cesarskié — Zapewniają, iż P. *Montro* z ważnémi depeszami do *Wiednia* został wysłany — Chorągwié, które Cesarz w podarku dał dla Ciała prawodawczego, i piękna statua marmurowa Cesarza, roboty Pana *Chodet*, na powrót są postawione w izbie obrad — P. *Perruche*, płatnik domu cesárskiégo, który Cesarzowi na wyspę towarzyszył, mianowany został podskarbim koronnym, na miéyscu P. *de la Bouillerie* — P. *Fauchet*, nowy prefekt departamentu *Gironde*, do *Bordeaux* wyjechał — Ma bydź wybito monety cesarskiéy 200,000 sztuk złotych dwódziesto-frankowych — P. *Abbeville*, dowódzca twierdzy *la Fere*, miał wczora audyencyą u Cesarza — P. *Paer* powrócił do urzędowania swego, Dyrektora teatrów dworu i opery włoskiey — Kiedy Hrabia *Artezyi*, d. 9. marca, przymuszony był z *Lionu* wyjechać, jeden tylko gwardyak narodowy konny ofiarował się mu towarzyszyć. Cesarz udzielił ozdobę Legii honorowey dla tego ślachetnégo obywatela.

Taż gazeta donosi z *Dieppe*, pod 27 marca: „ Dnia dzisieyszego, z rana o godzinie 8méy, dwie fregaty angielskie, ieden bryg i ieden kutter ukázały się przed naszym portem. Zapytano dowódzcy stanowiska: czyli okręty francuzkie mogą zawiiać do portów angielskich? Odpowiedział: wolno. Natychmiast ieden z naszych okrętow wyszedł pod żagle; badany przez stacyą, otrzymał wolnosć płynąć daley. — O godzinie 3éy z południa, zawinął tu statek przewozowy, *Xżę Wellington* zwany, na którym się dziesięciu podróżnych, samych *Anglików*, znaydowało. Późniey nieco, oddział angielski puścił się na głębinią morską i odpłynął. — Kapitan statku przewozowego, który przewoził był P. *Castries* i iego

familiią do *Brigthon*, oświadczył za powrótem, że powszechném jest rozumieniem w *Anglii*, iż żadnego nié ma powodu do woyny z *Francyą*. „

Gazeta, Korrespondenta hamburskiego, pod d. 1 kwiétnia donosi: „ Zapewniaią, że ekwipaże Cesarzowey d. 27 marca z *Wersalu* wyszły! — Dobra tych, którzy rzeczy koronne wyprowadzili, konfiskone bydź maią — Dowódzca w *Antibes*, który pokuszenie się *Bonapartego* o to mieysce wniwecz obrócił, ma bydź synem Jenerała *Bertranda* — Gazety naszé zgoła nie namieniaią o poruszeniach woyska — Hrabia *Lacepede* mianowany iest wielkim mistrzem uniwersytetu — Gazety nasze prowadzą iuż *Ludwika* XVIII do *Frankfortu* — Port *Dieppe*, wyraża *Gazette* de *France*, zdaie się bydź przeznaczonym na stosunki urzędowe między *Francyą* i *Anglią* — Mówi Gazeta *Qvotidienne*: Pewna iest, iż od powrótu *Bonapartego* woyska różnych mocarstw zbliżyły się do granic naszych — Bonaparte mianował Damy honorowe dla małżonki swoiey: Panią *Bauveaux*, Xiężnę *Rovigo*, Xiężnę *Bassano* i Hrabinią *Duchatel* — Zaczynają tu wchodzić w modę okrzyki *niech żyie wolność* — W *St Brieux*, i innych mieyscach postawiono drzewo wolności z tróykolorową banderą — Poczta z *Bordeaux* nie przyszła — Xiążę *Józef* często odwiedza brata swojego — Surowie są zakazane wszelkie karykatury na rząd przeszły — Jenerał *Grouchy* mianowany iest dowódzcą *Lionu* — Hrabia *Ségur* zostaje na dawnym urzędzie wielkiego mistrza ceremonii.

Gazeta *Korrespondenta hamburskiego* donosi z *Paryża* pod dniem 2 kwietnia: „ Minister Policyi, Xiążę *Otrante* (*Fouché*), wydał list okolny do prefektów, w którym przepisuje: iżby policyą liberalną utrzymywali, nie wdawali się w drobné podeyrzenia, nie naruszali używania praw obywatelstwa, i tylko się samemi uczynkami ograniczali: gdyż *Francyi* nic teraz nie zostaje do życzenia, i żadnégo nie ma do obawiania się nieprzyjaciela — *Bonaparté* na rannych udworu pokojach miał powiedzieć, że náypożądańszé wiadomości z *Wiednia* otrzymał — Między adressami, które dotąd *Monitor* ogłosił, znáyduje się takoż z *Lionu* pod dniem 31 marca — Jenerał porucznik *Compans* z *Nismes* tu przybył: Jenerał porucznik *Gerard* do *Métz* wyjechál, gdzie ważne dowództwo má objąć — Dnia 2go *Bonaparté* w sali tronowey przyymował deputacyą Uniwersytetu: na jey czele znáydował się prezydent, P. *Etienne*: *Bonaparté* z wielą Członkami rozmawiał — Wczora gwardyá dla załogi tutéyszéy i gwardyi narodowéy, na polu marsowém braterską dawała ucztę, na którey więcey 18,000 woyskowych było. Xiążę *Albufera* takoż się na niéy znáydowál. Na końcu uczty popiersie *Bonapartego* przez orszak 7-800 oficerów przed *Tuilleryе* było przyniesioné, i *Bonaparté* w oknie się ukazał. Popiersie to postawiono na kolumnie na placu *Vandomme* — Jenerał *Rapp* do *Strasburga* wyjechał, gdzie obeymie dowództwo 3ciéy dywizyi woyskowéy. Xiążę *Albufera* napowrót do *Alzacyi* wyjéchál, dla uczynienia tam ważnych militarnych rozrządzeń — W *Bordeaux* chcieli królescy oba tamteysze regimenta linijowé rozbroić; ale nie przyszło do tego. Gdy Xiężna *Angouléme* rewiją obu tych regimentów odbywała, nie chciały oné, podług gazet naszych, wołać: *niech żyje Król* — Gazeta, *Journal de Paris*, zawiera uwagi nad deklaracyą wiedeńską pod 13 marca, i mniéma, iż zupełnie odmieniły się rzeczy, aniżeli wówczas były, kiedy tę deklaracyą pisano! Wewnątrz *Francyi* spokoyność zmieszaną nie została, etc.

W *Monitorze* z dnia 2go znaydują się następujące telegraficzne doniesienia:

„ Lyon, dnia 1 kwietnia

„ Wszystko w zupełnéy jest spokoyności. Zawczora między gwardyami departamentu *Drome*, które 600 ludzi wynosiły, a znaczną kupą insurgentow południowych, przyszło do rozprawy pod *Montelimart*. Ostatni w mgnieniu oka zniknęli. Woyska linijowe, które pospołu z insurgentami iśdź przymuszono, znowu się zgromadziły pod znaki orłow. Insurgenci uciekli. Mieszkańcy departamentu *Dróme* spiesznie ich ścigają. Xiążę *Angouleme* d. 29 do *Montelimar* przybył. On się uratowál. „

Depesze Jenerała Dowodzącego tą dywizyą, dnia 1go kwietnia, o godzinie 2rey. „ Wszystkie woyska linijowe załogi *Marsylskiéy*, które z ochotnikami marsylskimi do *Gap* były poszły, złączyły się z gwardyami, które naprzeciw nim wyszły. Zołnierze i gwardyacy uściskali się z sobą. *Marsylczycy* w różné uciekają strony. Zadnego razu nie wystrzelono, i nie wystrzelą. „

Xiążę *Tremouille* aresztowany i do *Chateauroux* zaprowadzony został — Członkóm Legii honorowéy wypłacają wszystkie zaległości — Wczora powiesił się jeden człowiek, dla tego, że 50 lát dożył — Oznaczono dla marszałków liczbę adjutantów: 1 adjutant dowódzca, 1 półkownik, 1 szef szwadronu, 1 szef batalionu, 4ch kapitanów lub poruczników — Xiążę *Józef*, Xiężna *Julia*, córka jego i Xiężna *Hortensyá*, byli wczora na obiedzie u *Bonapartego* — Hrabia *Chaptal* mianowany jest ministrem handlu i manufaktur — Codzień, wyraża monitor w artykule z *Bruxelli*, rozchodzi się pogłoska, że *Bonaparté* nie żyje, albo, że w *Paryżu* stronnicy królewscy powstanie zrobili — Kończoné bydź mają roboty, około posągu *Henryka* IV: posąg ten będzie postawiony na placu zwycięztwa — Wokolicach *Bazylei* ma się zgromadzać znaczny korpus francuzki — Xiężna *Angouleme* 29go jeszcze się w *Bordeaux* znaydowała — Woysko neapolitańskie, użyć się mogące, wynosi 70,000. — Proboszcz w *Quoy*, niedaleko *Poitiers*, do swych parafian miał kazanie, zagrzewającé ich do uzbrojenia się za Króla: jak tylko się dowiedział o przybyciu *Bonapartego*, prosił w kościele o przebaczenie — W dawniéyszéy *Vandéi* znalazł się nowy *Charette*.

Tenże *Korrespondent* donosi z *Metz* pod 30 marca: „ D. 26 t. m. wysłali *Bawarczycy* mały oddział do *Harkirch*, mieysca o wystrzał karabinowy od *Frauenberga* położonego, które pierwszym jest punktem granicy. Podjazdy bawarskie zaszły aż pod most *Frauenberski*. Celnicy porwali się do broni i nastawili bagnety. Natychmiast w *Sargemünde* i innych mieyscach rozeszła się pogłoska o wpadnieniu. Ale *Bawarczycy* nie mieli nieprzyjacielskiego przedsięwzięcia. Poruszenie ich było tylko skutkiem miéyscowego rozporządzenia. "

SZWECYA

Gazeta berlińska zawiera z listu ze *Sztokolmu*, pod d. 31 marca: „ Dzisieysze gazety nasze namieniaią o przygotowaniach woiennych wewnątrz naszego Państwa, i czynią uwagę, iż przygotowania te iedynie tylko w celu utrzymania powszechnego pokoju, przeciwko *Francyi*, są zamierzone. Donoszą też, że pewnie woyska do *Holandyi* wysłane będą. Uzbroienia te, równie na morzu iak i na lądzie, są znaczne. (Późnieyszy list z *Zelandyi* pod d. 5 t. m., zapewnia, że wiadomości o wielkich przygotowaniach tak w woysku, iak i na flocie, są bez zasady, i że Seym odbywa ciągle działania swoie, dla dobra kraiowego, a to w naygłębszym pokoiu.)

---

1 Oświadczenie imieniem WW. JPP. Stanisława Porucznika woysk byłych Poll:, i Szymona braci Gąseckich, przeciwko W JP Marcinowi Chalewińskiemu Staroście: iż gdy tenże W. JP. Chalewiński ma zamiar wchodzić o przedaż schédy Sukcessyynéy w Dobrach Czabiszkach w Pttcie Wileńskim i w innych sytuowanych, po zeszłéy Szwykowskiéy z Gąseckich Skarbnikowéy, na małoletniego jego syna Juliiana Chalewińskiego zeszłą z Gąseckich wprzód Mikuliczową in post Chalewińską siostrę rodzoną Oświadczaiących się spłodzone przypadaiącey. — Oświadczaiący się ninieyszym oświadczeniem ostrzegają każdego; komukolwiek zaproponowane będzie nabycie takowéy schedy; że w téy mierze jakiekolwiek opisy Starosty Chalewińskiego, żadnego waloru mieć nie mogą pod nieletność aktora Juliana Chalewińskiego, tym więcéy bez prawnego na to przystąpienia ze strony Oświadczaiących się jako prawych Dziedziców i naybliższych krewnych. Nad to, gdy W. Marcin Chalewiński Sta znaczną do siebie wziąwszy summę wnioskową i wyprawną ruchomość po zeszłey Zenie swojéy, żadnym dotąd Zapisem tego nie ubezpieczył — O co Oświadczający się w udzielnym porządku popierać będą process, to tym bardziey jako na wyraźną krzywdę syna małoletniego działaiący, nie może stanowić względem wybycia, ile Dziedzictwa schédy sukcessyynéy W. Szwykowskiéy respective Oyca Oświadczaiących się, przez ktorego głowę takowa Sukcessya spadła, jako więc w Dobrach cyczystych Dziedzictwo dla Oswiadczaiących się, a szacunek tylko czwartey części na rzecz nieletniego Juliana Chalewińskiego należy — Kt.by zatym pomimo ostrzeżenie wszedł w nabycie, i gdyby opłacił W. Staroście Chalewińskiemu pieniądze, zrobi to na własną utratę i szkodę, gdyż Oświadczaiący się maiąc naybliższe prawo dbać o całość własności nieletniego Chalewinskiego, iaka się iemu po zeszłéy jego Matce a rodzoney siostrze Oświadczaiących się przynależy, nie postąpią w possessyą dla nabywcy schedy w Dobrach, które dziedzictwo iak się obiawiło Oświadczaiącym się należy, niemniey bez prawnego ubezpieczenia i ewikcyi, tak na wziętą summę wnioskową i ruchomość wyprawną, jako też i na walor takowéy schedy, jakaby summa z szacunku onéy wypadła, ani W. Chalewinskiemu ani nabywcy nie wydadzą — Takowe Oświadczenie podpisuiemy. Stanisław Gąsecki Por: b. woysk Poll:

Szymon Gąsecki Sędzia Gr:

Dozwala się drukować — Z. Niemczewski P. Członek Komitetu Cenzury. W Drukarni Dyecezalney u XX. Missyonarzów